

Н. Г. Гойда¹, Н. В. Курдиль², В. В. Вороненко³

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

¹Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика,

²ДЗ «Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Міністерства охорони здоров'я України», м. Київ,

³Науково-практичний медичний центр дитячої кардіології та кардіохірургії МОЗ України, м. Київ

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, охорона здоров'я, державне регулювання державно-приватного партнерства.

Здійснили огляд нормативно-правової бази державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я країни. Розглянули основні проблеми, що перешкоджають успішному впровадженню проєктів державно-приватного партнерства. Розбудова державно-приватного партнерства в охороні здоров'я України можлива лише за умови подальшого вдосконалення законодавства та приведення його у відповідність до норм і принципів міжнародного права, що передбачають чітку і скоординовану взаємодію всіх гілок влади та дружнє до бізнес-партнерства адміністративне середовище.

Нормативно правовое обеспечение государственно-частного партнерства в здравоохранении Украины

Н. Г. Гойда, Н. В. Курдиль, В. В. Вороненко

Выполнен обзор нормативно правовой базы государственно-частного партнерства в сфере здравоохранения Украины. Рассмотрены основные проблемы, препятствующие успешному внедрению проектов государственно-частного партнерства. Развитие государственно-частного партнерства в здравоохранении Украины возможно лишь при условии последующего совершенствования законодательства и приведения его в соответствие с нормами и принципами международного права, которые предусматривают четкое и скоординированное взаимодействие всех ветвей власти и дружественную к бизнес-партнерству административную среду.

Ключевые слова: публично-частное партнерство, здравоохранение, государственное регулирование государственно-частного партнерства.

The public-private partnership regulatory support of the healthcare sector in Ukraine

N. G. Gojda, N. V. Kurdil, V. V. Voronenko

Article is devoted to the legislation review of the public-private partnership projects of the healthcare sector in Ukraine. Authors focused attention on the basic problems of public-private partnership projects in Ukraine. The development of public-private partnerships in health care of Ukraine is possible only in condition of further improvement of legislation to the line with the norms and principles of international law, providing a clear and coordinated cooperation of all branches and friendly to business partnership administrative environment.

Key words: public-private partnership, healthcare, state regulation of public-private partnership.

«Державно-приватне партнерство та участь бізнесу у вирішенні соціальних питань – це досвід, який використовується в усьому світі...»

Президент України В. Янукович

З моменту набуття Україною незалежності уряди не припиняють спроби покращити ситуацію в системі охорони здоров'я. Однак сьогодні у складних умовах формування ринкової економіки держава залишається неспроможною самостійно забезпечити належне фінансування галузі охорони здоров'я та запровадити ефективні схеми розвитку конкуренції на ринку медичних послуг. Однією з причин такого становища є наполегливе декларування «безплатної медицини» і широкого спектра «державних гарантій» в охороні здоров'я України.

Фінансово-економічна криза останніх років суттєво загострила проблеми в галузі, що виявилось у прогресивному зростанні цін на ліки та засоби медичного призначення, харчі, оплату енергопостачання, комунальних послуг, затримках виплат заробітної платні та стійкою заборгованістю за окремими «захищеними» статтями видатків. Поряд із тим, позитивні процеси реформування системи охорони здоров'я створюють нові адміністративні, фінансові і правові можли-

вості для суб'єктів господарювання різних форм власності.

На цьому тлі особливо актуальними стали розробки Європейської економічної комісії ООН та Світового банку щодо розвитку публічно-приватного партнерства в охороні здоров'я (у законодавстві України – державно-приватне партнерство) як принципово нової форми відносин між державою та бізнесом.

У багатьох країнах створили державні органи контролю, що ретельно вивчають різноманітні аспекти впровадження бізнес-партнерства в сфері надання медичних послуг. Розроблено численні моделі як простих інфраструктурних проєктів, що реалізують участь бізнесу в наданні немедичних послуг (будівництво, готельні та комунальні послуги, технічне переоснащення тощо), так і складних інтегрованих моделей, котрі передбачають передачу частини важливих державних функцій приватному партнерові (стратегічне планування, високоспеціалізована медична допомога, наукові дослідження, медична освіта тощо).

Сьогодні розбудова концепції державно-приватного партнерства в охороні здоров'я України не є пріоритетним питанням державної політики. Можливо, саме тому існує значний дефіцит у комплексних дослідженнях, присвячених вивченню можливостей використання державно-приватного партнерства при розробці великих інвестиційних проектів в охороні здоров'я. Водночас недостатньо вітчизняного науково обґрунтованого матеріалу про соціально-економічні переваги і можливі негативні наслідки запровадження таких відносин, практично відсутній ринок готових проектів державно-приватного партнерства для охорони здоров'я.

Останнім часом в Україні суттєво вдосконалено нормативно-правову базу, що визначає процедури, права та обов'язки сторін у проєктах державно-приватного партнерства в інших галузях (видобувна промисловість, сільське господарство, капітальне будівництво, транспортна та комунальна сфери), що стало підґрунтям для наукового дослідження, зокрема щодо пошуку та узагальнення нормативно-правових основ для розробки та реалізації проєктів державно-приватного партнерства в сфері охорони здоров'я України.

МЕТА РОБОТИ

Аналіз нормативно-правового поля, що забезпечує можливість застосування державно-приватного партнерства в охороні здоров'я України та підтвердження актуальності розробки його наукової концепції.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Використали дані періодичних юридичних, економічних і медичних наукових видань України та країн СНД із питань нормативно-правового забезпечення державно-приватного партнерства; опрацювали матеріали Європейської економічної комісії Організації Об'єднаних Націй, Світового банку, Європейського банку реконструкції та розвитку, міжнародних конференцій з питань законодавчого забезпечення публічно-приватного партнерства в соціально-гуманітарній сфері, зокрема в охороні здоров'я за останні 10 років.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Дискусії щодо розвитку державно-приватного партнерства (ДПП) в Україні розпочались ще на початку 1990-х років, але лише останнім часом відбулись реальні зрушення в питанні розробки нормативно-правового середовища для розвитку ДПП. За останні три роки в Україні набула чинності низка спеціальних законів, що стосуються законодавчого врегулювання ДПП, і внесено відповідні зміни до загального законодавства.

Загальними законами, котрі врегульовують відносини держави та бізнесу, є Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про режим іноземного інвестування» (1996 р.), Закон України «Про оренду державного та комунального майна» (1992 р.), Закон України «Про місцеве самоврядування» (1997р.), Закон України «Про управління об'єктами державної власності» (2006 р.), Закон України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» (1998 р.), також внесено відповідні зміни до Земельного кодексу України (2002 р.), Закону України «Про оренду землі» (2010 р.) та Закону України «Про державні закупівлі» (2010 р.).

Спеціальними законами, що регулюють ДПП, є Закон України «Про фінансовий лізинг» від 11 грудня 2003 р. №1381-IV, Закон України «Про концесії» від 16 липня 1999 р. №997-XIV, Закон України «Про внесення змін та доповнень до деяких законів України з метою стимулювання концесійної діяльності» від 3 лютого 2004 р. №1414-IV, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гарантування прав концесіонерів» від 23 грудня 2010 р. №2880-VI, Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 1 липня 2010 р. №2404-VI.97.

Законодавче поле підкріплюється і низкою постанов Кабінету Міністрів України: постанова від 12 квітня 2000 р. №643 «Про затвердження Типового концесійного договору»; постанова від 12 квітня 2000 р. №642 «Про затвердження Положення про проведення концесійного конкурсу та укладення концесійних договорів на об'єкти права державної і комунальної власності»; постанова від 13 липня 2000 р. №1114 «Про затвердження Порядку визначення об'єктів концесії, концесіонерам яких можуть надаватись пільги щодо концесійних платежів, дотацій, компенсацій, та умов їх надання».

Постановами уряду затверджені методики, положення та порядки, що регулюють окремі організаційно-економічні питання у сфері ДПП: постанова від 09.02.2011 р. №81 «Про затвердження Порядку надання приватним партнером державному партнеру інформації про виконання договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства»; постанова від 16.02.2011 р. №232 «Методика виявлення ризиків, пов'язаних із державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними»; постанова від 17.03.2011 р. №279 «Порядок надання державної підтримки здійсненню державно-приватного партнерства»; постанова від 11.04.2011 р. №384 «Порядок проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної, комунальної власності та об'єктів, які належать автономній Республіці Крим»; постанова від 11.04.2011 року №384 «Порядок проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства».

Слід відзначити, що у сучасних періодичних економічних і юридичних наукових виданнях є такі дефініції, як «державно-приватне партнерство» (відповідно до Закону України «Про державно-приватне партнерство») і поширений у світі термін «публічно-приватне партнерство» (public-private partnership (PPP)), що визначає ширший спектр взаємовідносин між державою, бізнесом і суспільством.

Згідно з Законом України державно-приватне партнерство – співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних і комунальних підприємств, або фізичними особами-підприємцями (приватними партнерами), які здійснюються на основі договору в порядку, встановленому цим Законом та іншими законодавчими актами.

Законодавство передбачає такі функції партнерства в

проектах: проектування, фінансування, будівництво, відновлення (реконструкція, модернізація), експлуатація, пошук, обслуговування; можливі також інші функції, пов'язані з виконанням договорів, що укладені у рамках проектів.

Формами здійснення проектів ДПП можуть бути концесія, спільна діяльність, розподіл продукції тощо. Об'єктами ДПП можуть бути бюджетна установа, заснована на державній або комунальній власності територіальних громад, та (або) земельна ділянка. Джерелами фінансування проекту ДПП можуть бути кошти державного та місцевих бюджетів, фінансові ресурси приватного партнера, фінансові ресурси, запозичені в установленому порядку, та інші джерела, не заборонені законодавством.

Законом передбачені терміни договорів ДПП від 5 до 50 років. Можлива передача об'єктів державної власності приватному партнеру за умовами договору ДПП, але такі об'єкти мають повернутись у державну власність після закінчення терміну договору партнерства. Права власності на об'єкти, що були добудовані, перебудовані, реконструйовані згідно з договорами, підлягають поверненню державному партнерові.

Законодавство передбачає надання державної підтримки проектам ДПП у таких формах: шляхом надання державних гарантій та фінансування за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів та інших джерел відповідно до загальнодержавних і місцевих програм тощо. Крім того, формою підтримки є відшкодування фінансових втрат, яких зазнає приватний партнер у випадках, коли ціни (тарифи) на послуги, котрі надаються в межах договору партнерства, були встановлені у розмірі нижчому, ніж економічно обґрунтовані витрати на їхнє виробництво (надання послуг). Усі форми можливої фінансової підтримки ДПП проектів із боку держави розглядаються у Міністерстві економічного розвитку України та затверджуються директивами Кабінету Міністрів України.

У випадках, коли за умовами проекту необхідне використання земельної ділянки, державний партнер надає таке право приватному партнеру на термін, що не перевищує термін договору. Документація із землеустрою розробляється на замовлення державного партнера, але за кошти приватного партнера.

Багатоступеневою є процедура ухвалення рішення щодо ДПП. Пропозиції із залучення об'єктів державної власності у ДПП готуються відповідними органами виконавчої влади або приватними партнерами та передаються на розгляд до органу, вповноваженого Кабінетом Міністрів України на проведення аналізу ефективності запропонованого проекту.

Аналіз ефективності здійснення державно-приватного партнерства та виявлення можливих ризиків, пов'язаних із його реалізацією, складається з наступних етапів: обґрунтування соціально-економічних та екологічних наслідків здійснення державно-приватного партнерства, порівняння основних показників реалізації проекту (рентабельності, рівня витрат, якості послуг тощо) із залученням приватного партнера та без нього, виявлення видів ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення

форми управління ризиками, форми реалізації державно-приватного партнерства.

Незважаючи на суттєвий прогрес у вирішенні питання про створення законодавчого поля ДПП, Україна знаходиться тільки на початку складного та тривалого процесу інституціонального перетворення відносин між державою та бізнесом. Складнощі в цьому процесі пов'язані з необхідністю розбудови підґрунтя для ДПП, а саме створення інституційного та організаційного альянсу державної влади та бізнесу. Такий альянс має забезпечити визначення, розробку та реалізацію масштабних суспільно значущих проектів, здатних охопити широкий спектр напрямів діяльності в різних секторах економіки та діяти у межах як держави, так і окремих територій.

Активний розвиток різноманітних форм ДПП, що відбувається практично в усіх регіонах світу, та їх широке застосування в охороні здоров'я країн із різною економікою, дозволяють трактувати цю форму взаємовідносин як характерну рису сучасної змішаної економіки. Слід врахувати, що ДПП у сфері охорони здоров'я, на відміну від традиційних адміністративних відносин, створює особливі моделі відносин власності, фінансування і методів управління. Принциповим у процесі розбудови ДПП є комплекс питань, пов'язаних із перерозподілом прав власності, оскільки партнерство інституційно перероджує відносини у сфері охорони здоров'я, що традиційно належала до державного відання.

На шляху розробки національної стратегії ДПП в охороні здоров'я актуальним є вивчення досвіду європейських країн із питань нормативно-правового забезпечення ДПП. Сьогодні уряди та міжнародні організації країн Європи спільними зусиллями формують загальноєвропейську нормативну базу для сфери ДПП. Так, останніми роками країнами Євросоюзу ухвалена низка регламентуючих положень у сфері ДПП, що можуть використовуватись під час формування законодавства з питань ДПП у галузі охорони здоров'я України.

Прикладами зазначених регламентуючих положень є Директиви про координацію процедур ухвалення судових рішень із питань контрактів на виконання державних замовлень («Public Contracts Directive» 2004), Директиви про концесії, що визначають ознаки та загальні правила організації концесій («Communication on Concessions» 2000), Посібник із питань ефективного управління проектами ДПП («Guidelines for Successful Public-Private Partnerships», March 2003, «PPP Guidelines»), «Зелений документ» із питань ДПП («The Green Paper on Public-Private Partnerships and Community Law on Public Contracts and Concessions», April 2004, «PPP Green Paper»), Документ із ДПП і суспільний акт щодо контрактів із державою та концесіями («Communication on Public-Private Partnerships and Community Law on Public Contracts and Concessions», November 2005).

Європейський банк реконструкції та розвитку використовує посібник UNCITRAL під час здійснення оцінок і порівнянь законодавств країн перехідної економіки та їхньої відповідності до стандартів найкращих законодавчих

практик («Guidelines to benchmark the performance of the transition economies in meeting best practice legal standards. See Law in Transition», April 2007).

Ці та інші документи використовуються багатьма країнами у процесі створення власних правових моделей з урахуванням чинних рекомендацій, що декларують важливий постулат: законів має бути менше, але вони повинні бути якісними та простими.

Складнощі в побудові нормативно-правової бази ДПП також пов'язані з існуючими правовідносинами у сфері охорони здоров'я України, що регламентуються і регулюються Конституцією України, Основами законодавства України про охорону здоров'я, указами Президента України, постановами Кабінету Міністрів України, нормативними наказами Міністерства охорони здоров'я України (реєструються в Міністерстві юстиції України), а також національними і державними, комплексними і цільовими програмами з актуальних проблем охорони здоров'я, що затверджуються Указами Президента України або Постановами Кабінету Міністрів України.

Неодноразовий аналіз існуючої законодавчої бази охорони здоров'я України, виконаний фахівцями державних установ і громадських організацій, засвідчує: окремі правові норми не переглядалися ще з радянських часів. У нових політичних і соціально-економічних умовах формується правовий конфлікт, що зумовлює виникнення принципових суперечностей у нормативно-правових актах ускладнюючи або взагалі унеможливаючи їх виконання [9,15,16,20].

Сьогодні законодавство України в сфері охорони здоров'я не представлено спеціальними актами, котрі регламентують порядок розробки та реалізації проектів ДПП, що, безумовно, стримує розвиток ДПП у галузі охорони здоров'я. Поряд із тим, Програма економічних реформ України на 2010–2014 роки в частині реформування медичного обслуговування населення країни передбачає, в тому числі підвищення доступності медичних послуг, окремо вказуючи на «... підтримку розвитку приватного сектора медичних послуг та забезпечення доступу до державного фінансування на конкурсній основі» [4].

Слід враховувати, що сучасна система бюджету охорони здоров'я України створює високі фінансові ризики для ДПП, це пов'язано, насамперед, із наявністю коротких (річних) бюджетних циклів і щорічною процедурою затвердження державного та місцевих бюджетів (іноді процедура виявляється доволі тривалою). З метою зменшення фінансових ризиків можна передбачити можливість залучення механізму проектного планування і фінансування проектів ДПП, що сприятиме підвищенню зацікавленості приватних вітчизняних та іноземних інвесторів до участі в ДПП.

Додатковими стимулами для залучення приватних партнерів можуть бути такі преференції: надання державою пільг на податки і зміна термінів їх сплати; субсидування інвесторів із державного бюджету на оплату частини відсотків за банківськими кредитами; пропозиції з боку держави щодо залучення приватного інвестора до програм державного кредитування; спрощені процедури отримання кредиту

для соціального інвестування; формування пілотних інвестиційних майданчиків і медичних технопарків; створення кластерів охорони здоров'я по платформі ДПП.

Форми реалізації ДПП в охороні здоров'я мають свої особливості, що доведено досвідом багатьох країн, де основними об'єктами ДПП є заклади охорони здоров'я (лікарні, діагностичні центри, центри реабілітації), тому першим власним досвідом ДПП в охороні здоров'я України можуть стати нескладні інфраструктурні проекти. Загальна стратегія ДПП в охороні здоров'я має будуватись на чіткому баченні потреб суспільства у сфері здоров'я та потенційних можливостей приватного бізнесу щодо задоволення цих потреб. Принциповим кроком на цьому шляху є розробка стратегії розвитку охорони здоров'я України з урахуванням можливостей ДПП та утворення окремого спеціального державного органу з питань ДПП в охороні здоров'я та державно-приватного інвестиційного фонду.

ВИСНОВКИ

Сьогодні в Україні створена нормативно-правова основа, що забезпечує можливості розробки державної концепції ДПП в охороні здоров'я. На практиці це передбачає розробку механізмів передачі приватним партнерам певної частини функцій із матеріально-технічного обслуговування лікувально-профілактичних закладів різних рівнів (як державної, так і комунальної власності), зокрема йдеться про діагностичні дослідження, організацію харчування хворих, дезінфекцію, транспортні, побутові, послуги зв'язку тощо. Наступним етапом розбудови ДПП може бути передача в управління приватному партнерові на основі довгострокових контрактів (із можливістю комплексної реструктуризації та оптимізації діяльності) окремих закладів охорони здоров'я або певної мережі закладів.

Безумовно, розбудова державно-приватного партнерства в охороні здоров'я країни можлива лише за умови подальшого вдосконалення законодавства та приведення його у відповідність до норм і принципів міжнародного права, що передбачають чітку і скоординовану взаємодію усіх гілок влади та дружнє до бізнес-партнерства адміністративне середовище.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюджетний кодекс України. 2456-VI (2456-17) від 08.07.2010, 2010, N50-51, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2542-14>
2. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 р. №2404-17 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2404-17>
3. Закон України «Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги» від 07.07.2011 №3611-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=n&find=1&typ=1>
4. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: Програма економічних реформ на 2010–2014 роки / Комітет з економічних реформ при Президентові України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_2.pdf.
5. Програма економічних реформ на 2010–2014 роки. Реформа медичного обслуговування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/ms_reform/

6. Антонюк С.А. Державне регулювання розвитку приватного сектора в охороні здоров'я України на регіональному рівні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dysertaciya.org.ua/disertaciya_1_416.htm
7. Вилисов М.В. Государственно-частное партнерство: политико-правовой аспект / М.В. Вилисов // Власть. – 2006. – №7. – Режим доступу: http://www.rusrand.ru/public/public_7
8. Державні цільові програми та упорядкування програмного процесу в бюджетній сфері / В.М. Геєць, О.І. Амоша, Т.І. Приходько, В.П. Александрова, В.В. Близнюк; Ін-т економіки та прогнозування НАН України. – К.: Наук. думка, 2008. – 384 с.
9. Дем'янишин В. Модель системи охорони здоров'я: концептуальні засади та альтернативи / В. Дем'янишин, Т. Сіташ // Фінанси України. – 2011. – №6. – С. 45–53.
10. Лавриненко О.О. Коментар медичного законодавства України. Станом на 01.03.2011 р.: [навчально-практичний посібник] / О.О. Лавриненко, О.Г. Рогова, С.А. Панасюк. – К.: «ВД «Професіонал», 2011. – 360 с.
11. Москаленко В.Ф. Право на охорону здоров'я у нормативно-правових актах міжнародного та європейського рівня: [навч. посібник] / В.Ф. Москаленко, Т.С. Грузева, Г.В. Іншакова. – С.: ВПП «Контраст», 2006. – 296 с.
12. Москаленко В.Ф. Системи здравоохранения: современный контекст / В.Ф. Москаленко. – К.: «Книга-плюс», 2012. – 320 с.
13. Мельник А. Державно-приватне партнерство в системі інституційного забезпечення економічних процесів / А. Мельник, С. Підгаєць // Вісник ТНЕУ – 2011. – Вип. 1. – С. 7–9.
14. Надюк З.О. Ринок медичних послуг: роль держави у фінансуванні системи охорони здоров'я України / З.О. Надюк // Державне управління. – 2008. – №4. – С. 100–103.
15. Павлюк К.В. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави / К.В. Павлюк, С.М. Павлюк // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – Вип. 17. – С. 3. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
16. Попченко Т.П. Реформування системи охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення. – К.: НІСД, 2011. – 41 с.
17. Радий Я. Державне управління охороною здоров'я в Україні: генезис та тенденція розвитку / Я. Радий, С. Майборода // Вісник Національної академії державного управління. – 2003. – №3. – С. 176–184.
18. Рудий В.М. Законодавче забезпечення реформи системи охорони здоров'я в Україні / В.М. Рудий. – К.: Сфера, 2005. – 272 с.
19. Становлення доктрини фінансової системи України : монографія / [С.І. Юрій, О.М. Десятнюк, О.П. Кириленко, І.О. Лютий та ін.]; за ред. С.І. Юрія, О.М. Десятнюк. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 192 с.
20. Ціборовський О.М. Шляхи систематизації законодавства України у сфері охорони здоров'я / О.М. Ціборовський, С.В. Істомін, В.М. Сорока. – К., 2011. – С. 54–55.
21. Федичева К. Модели и тенденции развития здравоохранения в мире 2006–2007 гг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cnews.ru>
22. Державно-приватне партнерство в контексті нової економічної політики України // Мат. III Міжнародного інвестиційного саміту DID [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ch.kiev.ua/ru>.
23. Guidelines for Successful Public — Private Partnerships, 2003. – 100 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf.
24. Taylor R.J. Contracting for Health Services / Taylor R.J. // Private Participation in Health Services Handbook / eds. A. Harding and A. Preker— Washington, DC: World Bank, 2003. – P. 195–204.
25. Європейська Комісія – Режим доступу: <http://ec.europa.eu>
26. Європейський Експертний центр із публічно-приватного партнерства (European PPP Expertise Centre, EPEC) – Режим доступу: <http://www.eib.org/epec>
27. Світовий банк – Режим доступу: <http://www.worldbank.org>
28. Європейський банк реконструкції та розвитку – Режим доступу: <http://www.ebrd.com>
29. Організація з економічного співробітництва та розвитку. – Режим доступу: <http://www.oecd.org>

Відомості про авторів:

Гойда Н.Г., проректор НМАПО ім. П.Л. Шупика, д. мед. н., професор, заслужений лікар України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

Курділь Н.В., к. мед. н., ст. науковий співробітник відділу наукових проблем екстреної медичної допомоги та невідкладних станів ДЗ «Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Міністерства охорони здоров'я України».

Вороненко В.В., д. мед. н., доцент, заслужений працівник охорони здоров'я України, заступник директора Науково-практичного медичного центру дитячої кардіології та кардіохірургії МОЗ України.

Поступила в редакцію 25.06.2013 г.